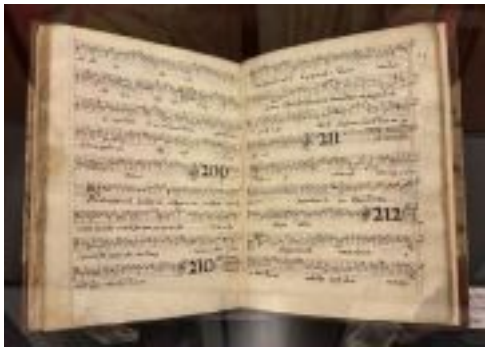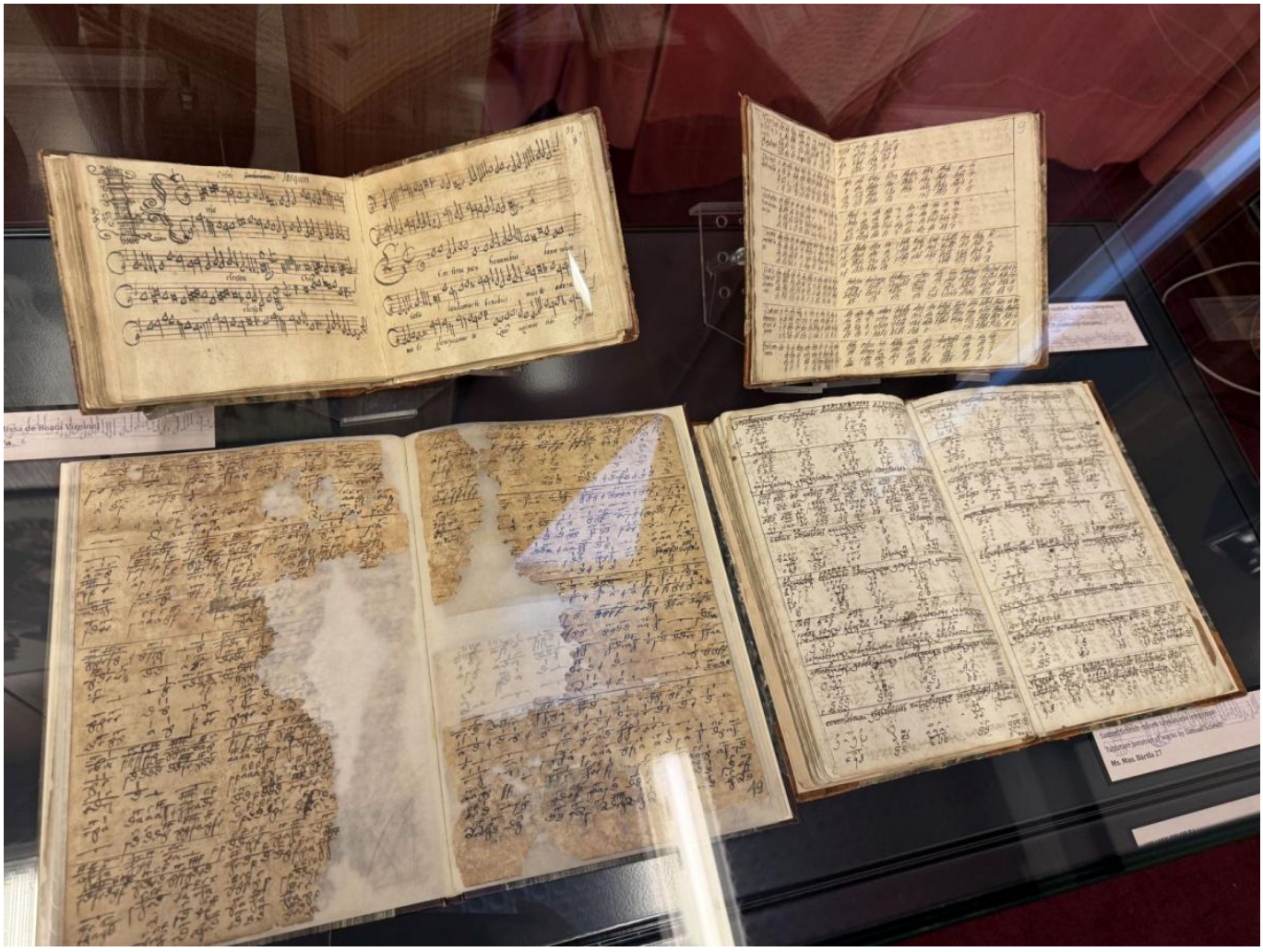
Nemzetközi zenetörténeti szenzáció: XVI–XVII. századi kottakéziratok Bártfáról

2026/03/24

Az OSZK 2026. március 20-án sajtónyilvános eseményen jelentette be, hogy a Copia tartalomszolgáltatási felületén ingyenesen elérhetővé tette a XVI–XVII. századi európai egyházzene kiemelkedő forrásanyagát tartalmazó Bártfai Gyűjtemény több mint 2600 tételből álló kéziratos állományrészét.

[1]

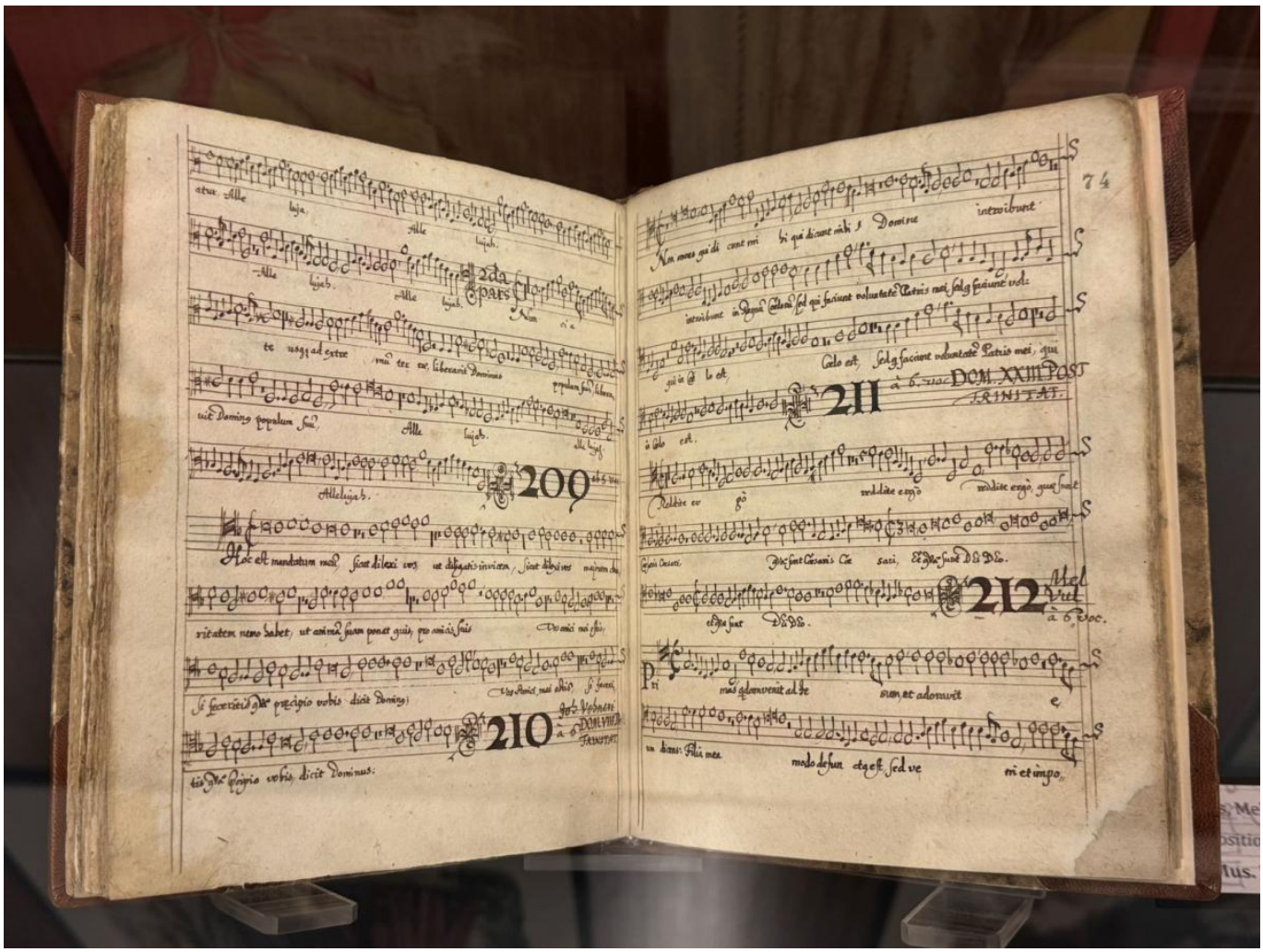

[2]
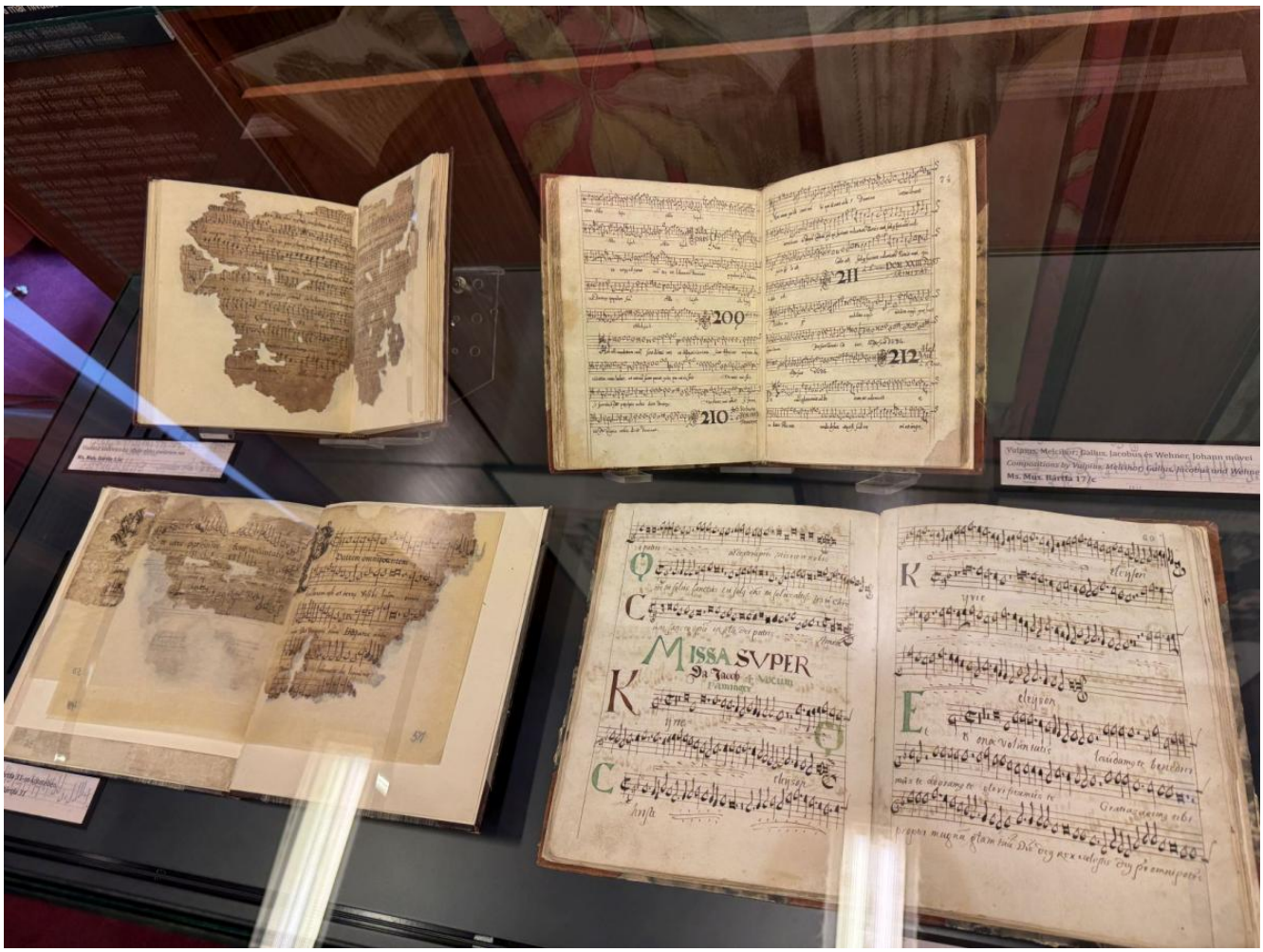
Az Országos Széchényi Könyvtár 2026. március 20-án sajtónyilvános eseményen jelentette be, hogy a Copia tartalomszolgáltatási felületén ingyenesen elérhetővé tette a XVI–XVII. századi európai (elsősorban németalföldi, német és itáliai) egyházzene kiemelkedő forrásanyagát tartalmazó Bártfai Gyűjtemény [3] több mint 2600 tételből álló kéziratos állományrészét.

A gyűjtemény a XVI–XVII. századi régizenei források egyik legjelentősebb közép-európai kollekciója, amely a felvidéki Bártfa Szent Egyed-templomának virágzó egyházzenei gyakorlatát dokumentálja, s a nemzeti könyvtár Színháztörténeti és Zeneműtárának legkorábbi összefüggő állományrésze.

A gyűjtemény kialakulása az 1500-as évek közepétől a XVII. század végéig tartott, Bártfa városának virágkorában. A város polgárai az evangélikus hitet követték, és gyakran tanultak német egyetemeken, elsősorban Wittenbergben. A kulturális fejlődés meghatározó alakja Leonart Stöckel (1510–1560) volt, aki wittenbergi tanulmányai során személyes kapcsolatot alakított ki Martin Lutherrel és Philipp Melanchthonnal. Stöckel 1539-ben vette át a bártfai iskola vezetését, és tevékenysége nemcsak az oktatás színvonalát emelte, hanem közvetlen hatást gyakorolt a Szent Egyed-templom európai szintű zenei gyakorlatára is.
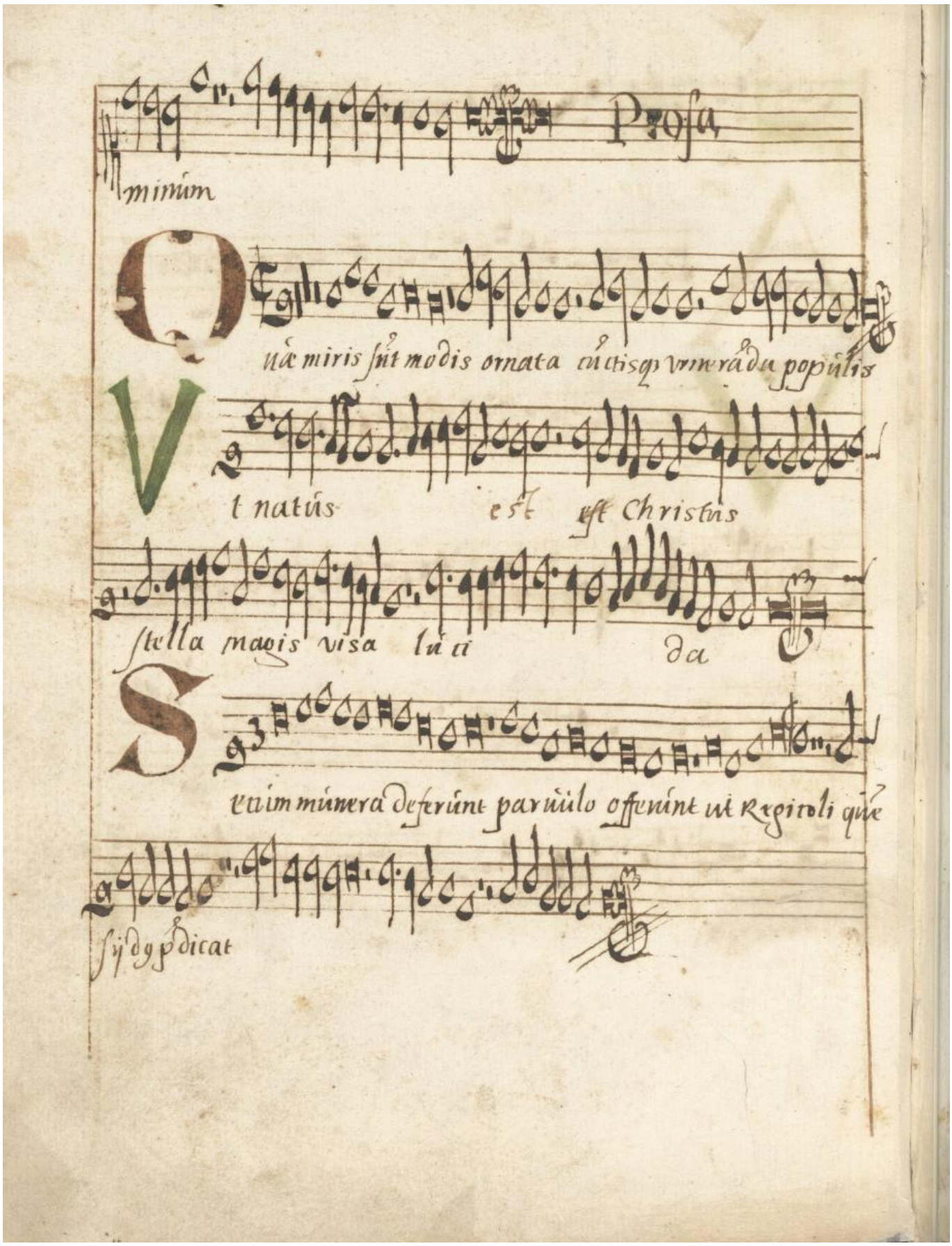

[4]

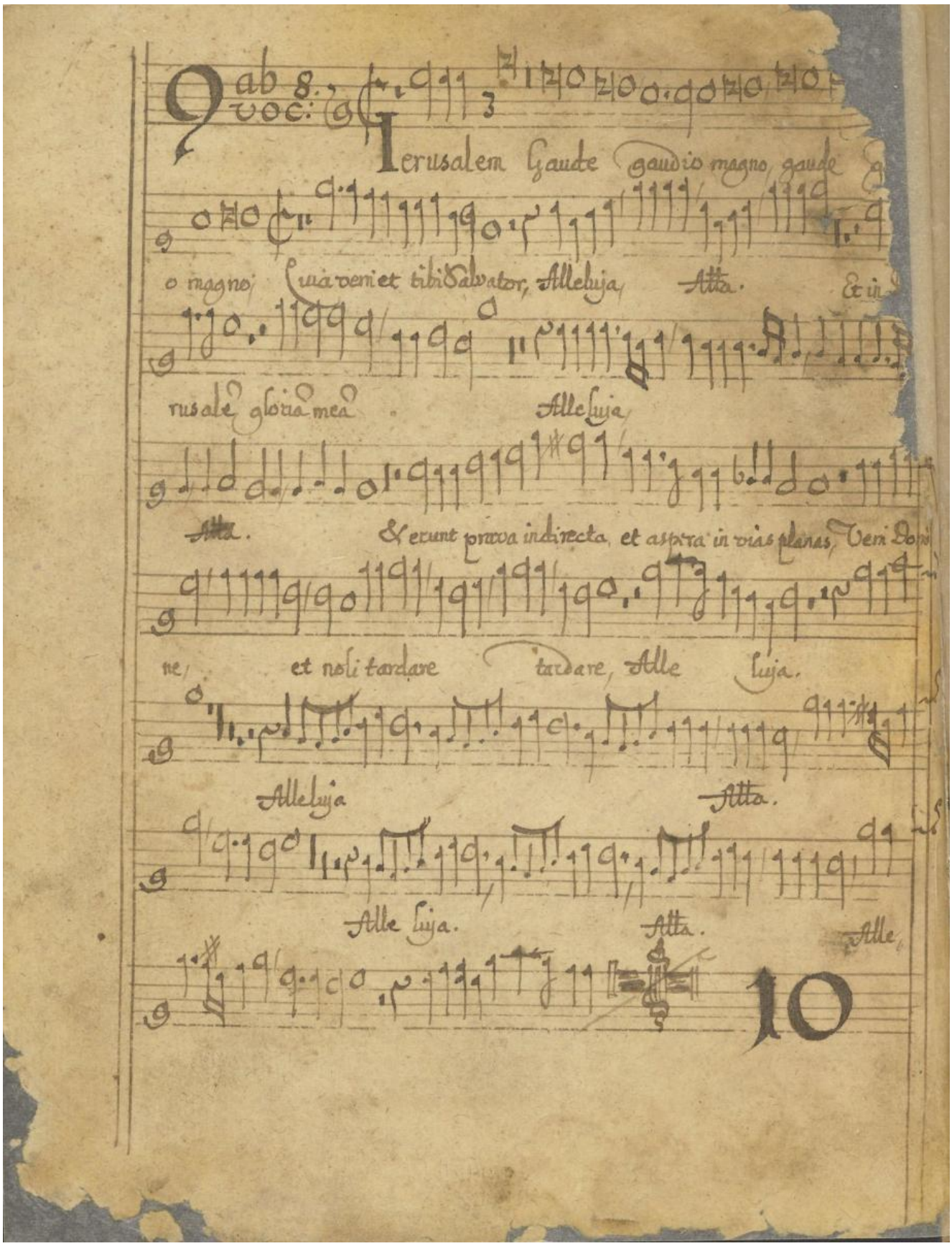
[5]

A templom kottatárából származó anyag 1915-ben került az intézmény gyűjteményébe. A korabeli kéziratos és nyomtatott szólamkönyvek több mint ötezer németalföldi, német, itáliai és felvidéki művet őriztek meg a XVI–XVII. századi énekes többszólamúság fénykorából. A kompozíciók túlnyomórészt szólamkönyvekben maradtak fenn, de a korszak világi hangszeres és vokális zenéjének darabjai is megtalálhatók közöttük szólamok és tabulatúralejegyzések formájában.

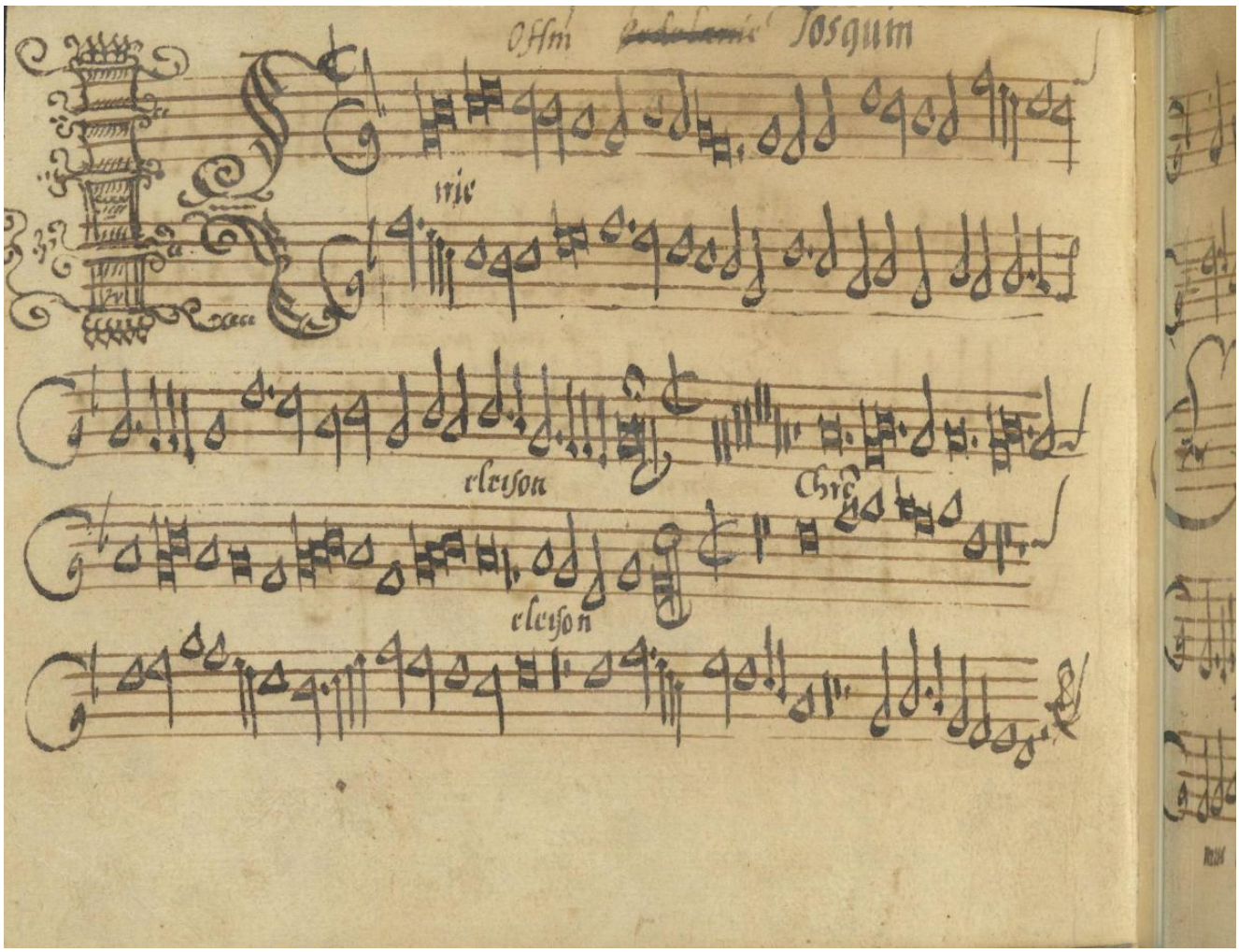
A most közzétett kéziratos állományrész [3] harminchárom jelzeten található, összesen hetven szólamkönyvet foglal magába, és több olyan kompozíciót is tartalmaz, amely kizárólag ebben a gyűjteményben maradt fenn. A húsz jelzetből álló nyomtatott anyagrész online publikációja az év második felében várható.

Prosa
mimum
Q
uã miris ſũt modis ornata cũ tis q̃ vniuerſa du popũlis
V
t natus est ẽſt ipſe Christus
ſtella magis visa lũ ci
da
S
uum munera deferũt parũulo offerũt ut Regi toli quẽ
ſyd q̃dicat

[6]

ab 8. voc.
Ierusalem Gaude gaudio magno gaude
o magno quia veniet tibi Salvator, Allelúja Atta. Et in
rusalé gloria mea . Allelúja
Atta. & erunt prava in directa, et aspera in vias planas, Veni Do
ne, et noli tardare tardare, Alle luja.
Allelúja Atta.
Alle luja. Atta. Alle
10

[7]

[8]

Rózsa Dávid, az OSZK főigazgatója hangsúlyozta, hogy a több mint két és fél ezer kottakézirat online közzététele jelentős szakmai mérföldkő, amely új dimenzióba helyezte a közös európai kulturális örökséget. Kiemelte, hogy a XVI–XVII. századi zenei kultúra dokumentumai évszázadokon át rejtve, gyakran viszontagságos körülmények között maradtak fenn, s most a gondos feldolgozó munka és a digitális technológia révén válnak a szélesebb közönség és a nemzetközi kutatói közösség számára is hozzáférhetővé.

Novák Irén művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkár rámutatott arra, hogy a komolyzene a nemzeti identitás és a kulturális örökség szerves része, amely Liszt Ferenc, Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságán keresztül a mai zenei élet és oktatás alapját is képezi, miközben a magyar komolyzene nemzetközi szinten is versenyképes kulturális értéket képvisel. Hangsúlyozta, hogy a kulturális kormányzat többszintű támogatási rendszerekkel – így a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő pályázataival, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásaival és a Petőfi Kulturális Programmal – segíti a komolyzenei élet fejlődését, és örömmel támogatja az ehhez hasonló kezdeményezéseket.

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE

[9]

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE

[10]

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

[11]

[12]

Laskai Anna, az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtárának osztályvezetője képes előadásában ismertette a kéziratos gyűjteményrész zenetörténeti jelentőségét. A mintegy egy év alatt elvégzett munka során először került sor arra, hogy autopszia (a kötetek kézbevétele) alapján megtörténjen a gyűjtemény műszintű feldolgozása. Előadásában kitért továbbá az állományrész restaurálási folyamataira, a töredékes kötetek értelmezhetőségének problematikájára, a szerzők beazonosíthatóságának kérdésére, valamint a kötetek speciális notációjára is.

A sajtótájékoztatón a Bártfai Gyűjtemény három kórusműve (Orlandus Lassus, Hieronymus Praetorius és Zacharias Zarewutius egy-egy alkotása) is megszólalt **a Héja Benedek irányította kamarakórus** előadásában.

Köszönjük kollégáink magas színvonalú, elkötelezett munkáját!
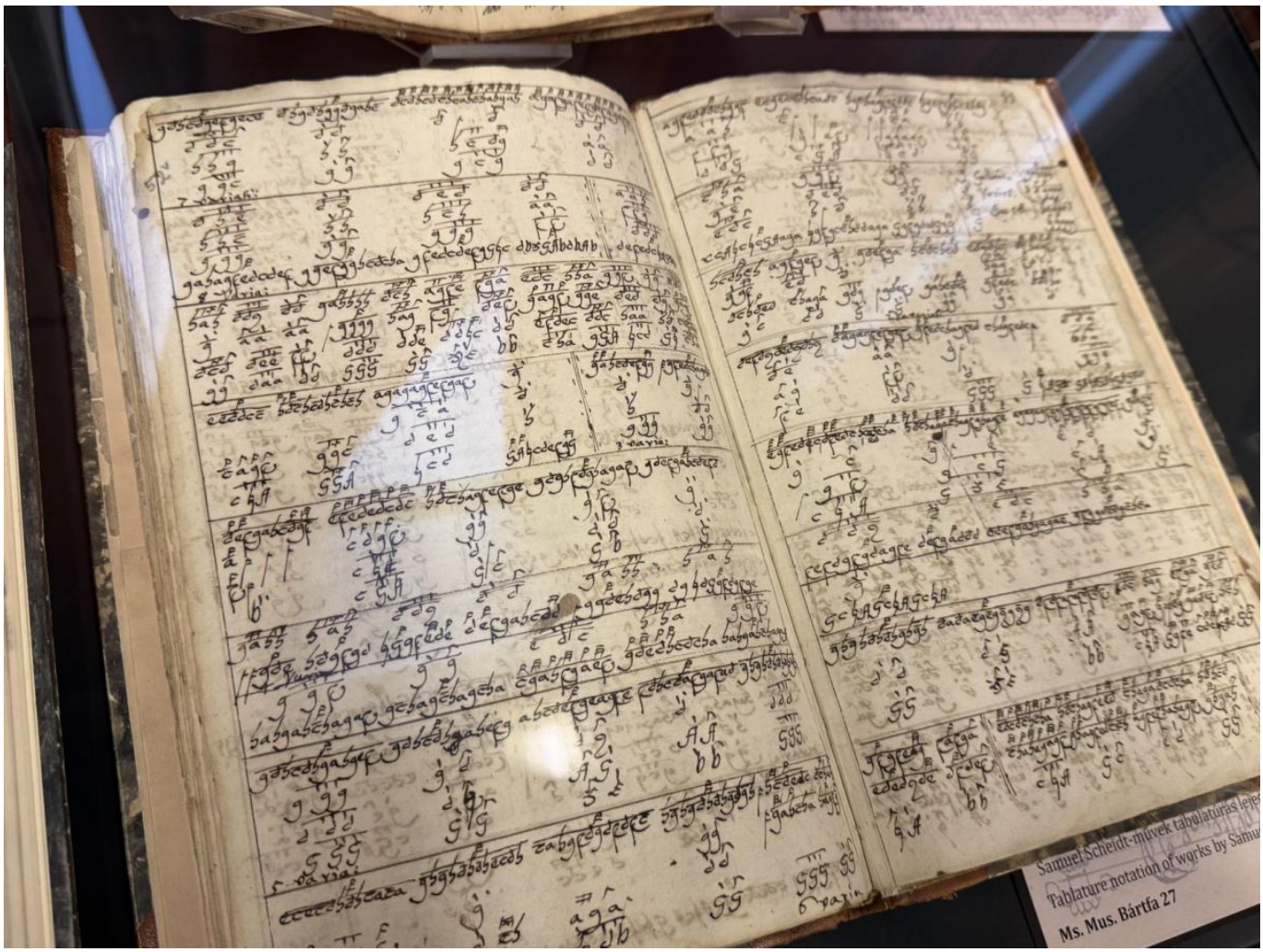
Tudományos feldolgozás: Laskai Anna, Hanvay Hajnalka, Szende Katalin
Állománymegőrzési projektkoordináció: Kukár Barnabás Manó
Restaurálás: Baranyai Emőke, Benke Éva, Horváth Diána,
Hotz Evelin, Péterfi Gyöngyvér, Ruska Lívia
Digitalizálás: Gyurkovics Anna, Kiss Kata Linda, Klinger Gábor,
Kondricz Ákos Levente, Kontár Csaba Attila, Pohánka Xénia
Digitális megőrzés: Gondos Gábor, Stenzel Rita
Online tartalomszolgáltatás: Gyetvai Gergely, Uri-Kovács József

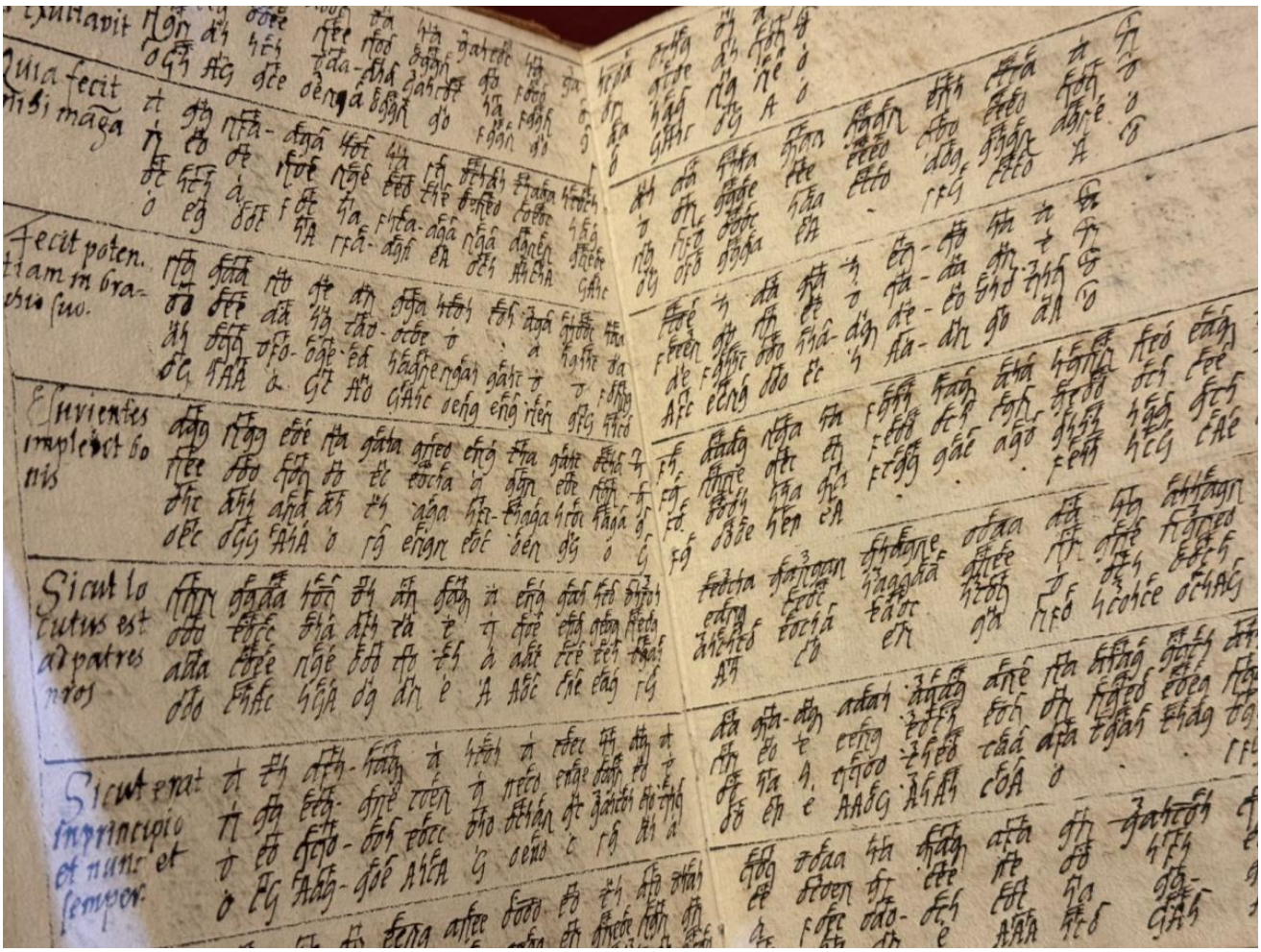
[13]

[14]

[15]

[16]

[További képek](#) [17]
2026/03/25 - 17:33

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/nemzetkozi-zenetorteneti-szenzacio-16-17-szazadi-kottakeziratok-bartfarol_260320

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_01.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_22.jpg
[3] https://copia.oszk.hu/kottak/bartfai-gyujtemeny/
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_03_0.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_02.jpg
[6] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-24-a-d/
[7] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-17-a-e-koll-2/
[8] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-20-a-b/
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_15.jpg
[10] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_11.jpg
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_20.jpg
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_07.jpg
[13] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_21.jpg
[14] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_24.jpg
[15] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_05.jpg
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_06.jpg
[17] https://www.facebook.com/photo/?fbid=1414181007416468&set=pcb.1414181117416457

[18] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek